

Отже, представлені вище типи функціонально-планувальної реорганізації замкових комплексів оснований на результатах дослідження особливостей пам'ятоохоронних зон, а також зон видового розкриття довкола замкових укріплень і споруд.

Таким чином, наведені категорії замкових комплексів утворюють просторово-планувальні системи, в яких замкові споруди й укріплення (включаючи охоронну зону) виконують роль центрального ядра, на прилеглий території якого (в межах зони регулювання забудови й охоронюваного ландшафту) концентрується велика кількість об'єктів обслуговування – засобів розміщення готельного типу, закладів громадського харчування, сфери культури, спорту, рекреаційних закладів, підприємств побутового обслуговування, медичних, страхових, фінансових організацій тощо, комунікаційні зв'язки між якими здійснюються через пішохідну та транспортну мережі.

При цьому, планувально-просторовими обмеженнями щодо зонального формування даних структур є дороги, траєкторії туристичних маршрутів, природні перешкоди, а також сектори найкращої видимості, що включають цінні види зорового розкриття. Проте, територіальний розвиток інфраструктури замкових комплексів здійснюється якраз вздовж основних транспортних шляхів і туристичних маршрутів.

Згідно запропонованих схем функціонально-планувальної реорганізації, для замкових комплексів, розміщених у центральній частині населених пунктів, найдоцільнішим є *компактне формування планувальної структури*, що створює умови для ефективного функціонального використання території поблизу замкових укріплень і споруд, із створенням системи культурно-побутового обслуговування й пішохідної мережі. Така структура передбачає концентрацію об'єктів обслуговування поблизу замкових укріплень і споруд, яка в подальшому поетапно розосереджується з віддаленням від оборонних укріплень.

Для замкових комплексів, розташованих у специфічних умовах (на берегах річок, складному рельєфі, поблизу транспортної магістралі чи траси туристичного маршруту), оптимальним є лінійне формування планувальної структури, що створює умови для безперервного розвитку додаткових об'єктів обслуговування в подальшому. Відповідно до даної структури, комунікаційні зв'язки поєднують різні функціональні групи приміщень системою пішохідних шляхів і відкритих просторів. Разом із тим, така структура дозволяє найповніше зберегти художньо-естетичну цінність видового розкриття замкових укріплень і споруд, оскільки, відкриті простори річкових русел, прибережних зон, долин і підніжжя пагорбів створюють умови для візуального огляду перспективних і панорамних видів із силуетом замкових комплексів на фоні розміщених на задньому плані форм рельєфу. Тип зазначеної структури утворюється анфіладним розміщенням об'єктів інфраструктури, що розміщуються послідовно вздовж штучних і природних рубежів.

Найбільш доцільним для замкових комплексів, розташованих на периферії чи за межами поселень, є формування розосередженої планувальної структури, що обумовлює дисперсну дислокацію інфраструктурних об'єктів одночасно довкола замкових укріплень і споруд, а також вздовж туристичних маршрутів і транспортних шляхів.

При функціональному зонуванні та формуванні всіх вищезазначених типів планувальної структури замкових комплексів необхідно враховувати низку специфічних вимог (рис. 4.6а, 4.6б).

Зважаючи на тривалий період формування планувальної структури при функціонально-планувальній реорганізації об'єкта дослідження з метою його подальшого розвитку, доцільне використання таких територіальних схем, які підпорядковуються траєкторіям туристичних маршрутів, до яких включено замкові комплекси, а також трасам поблизьких транспортних шляхів. Таким чином, планувальна структура об'єкта дослідження в загальному базуватиметься на формуванні двох найбільших функціональних зон:

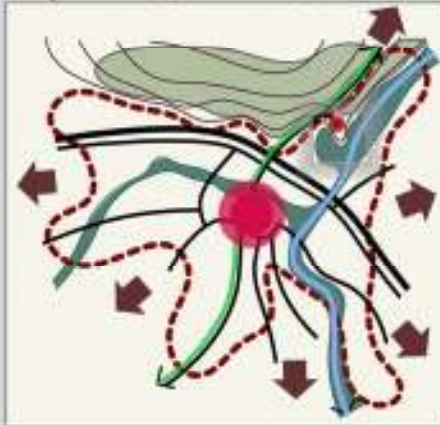
- *центральної* (ядра туристичного кластера), що утворена замковим комплексом і довколишньою охоронною зоною;
- *довколишньої*, де розташовуються об'єкти туристичної та соціально-побутової інфраструктури.

Враховуючи можливі умови розміщення вищезазначених категорій замкових комплексів пропонованого функціонального призначення в природо-ландшафтних умовах і відносно структури населених пунктів, розрізняють такі *типи територіальної реорганізації об'єкта дослідження*:

- *компактна*:
 - в центральній частині поселень на повороті головних вулиць;
 - на окраїні чи за межами поселень на островах або пагорбах;
- *тупикова*:
 - в центральній частині поселень на завершенні візду з боку автомагістралі;
 - на окраїні чи за межами поселень на мисових пагорбах, обмежених ярами чи при злитті річок;
- *лінійна*:
 - в центральній частині поселень вздовж головної транспортної магістралі, що прокладена крізь поселення чи вздовж річки, що протікає через населений пункт;
 - на окраїні чи за межами поселень вздовж високих берегів річок або на перешийку, обмеженому з двох протилежних сторін водними перешкодами;
- *розосереджена*:
 - в центральній частині поселень на перехресті двох або більше вулиць у одному чи кількох місцях;
 - на окраїні чи за межами поселень на рівнинних або мисових плато.

Зазначені типи територіальної організації замкових комплексів представлені на рис. 4.7.

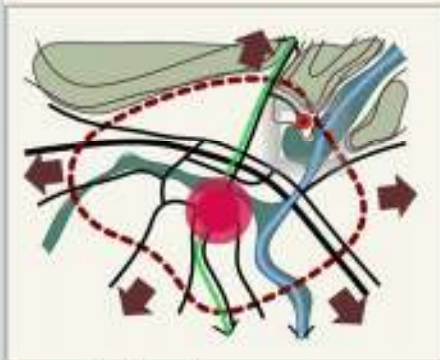
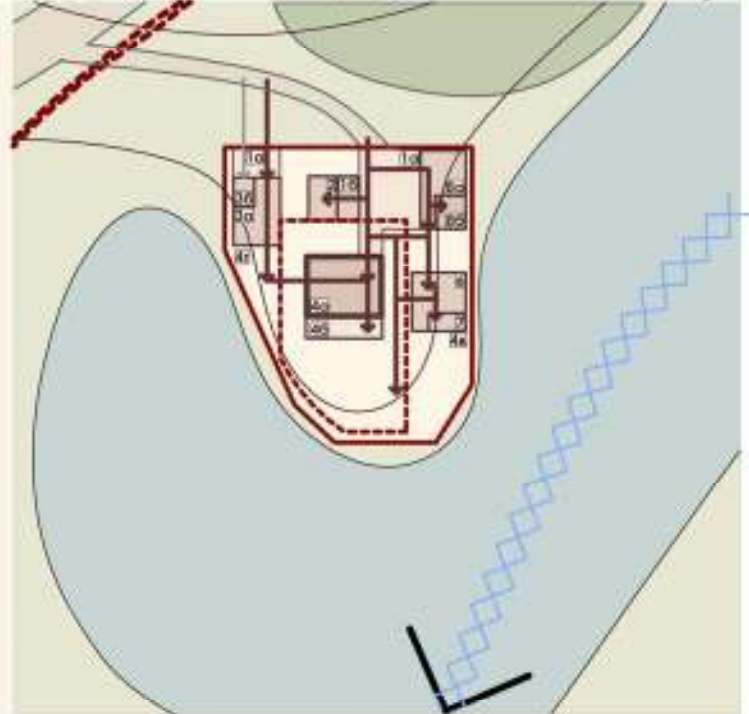
УЗАГАЛЬНЕНІ СХЕМИ ЗАЛЕЖНОСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ ЗАМКОВИХ КОМПЛЕКСІВ (ВІДПОВІДНИХ КАТЕГОРІЙ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИСТОСУВАННЯ) ВІД ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОБМЕЖЕНЬ (ПРИРОДО-ЛАНДШАФТНИХ УМОВ І ЛОКАЛІЗАЦІЇ В СИСТЕМІ ПОСЕЛЕНЬ)

категорія функціонального спрямування замкового комплексу:
ТУРИСТИЧНИЙ

модель формування функціонально-планувальної структури замкового комплексу:
"ДОВІЛЬНИЙ ВІЗЕРУНОК" (РОЗОСЕРЕДЖЕНИЙ)

локалізація замкового комплексу відносно структури поселення:
НА ПЕРИФЕРІЇ

категорія функціонального спрямування замкового комплексу:
САНАТОРНИЙ

модель формування функціонально-планувальної структури замкового комплексу:
"ДОВІЛЬНИЙ ВІЗЕРУНОК" (РОЗОСЕРЕДЖЕНИЙ)

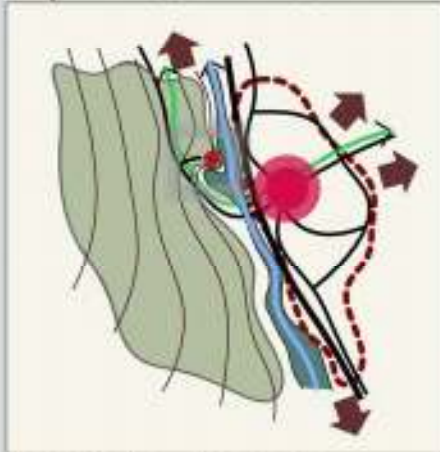
локалізація замкового комплексу відносно структури поселення:
НА ПЕРИФЕРІЇ

Рис. 4.6а

ПРИРОДО-ЛАНДШАФТНІ Й АНТРОПОГЕННІ ОБМЕЖЕННЯ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ ЗАМКОВИХ КОМПЛЕКСІВ ПРИ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНІЙ РЕОРГАНІЗАЦІЇ

УЗАГАЛЬНЕНІ СХЕМИ ЗАЛЕЖНОСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ ЗАМКОВИХ КОМПЛЕКСІВ (ВІДПОВІДНИХ КАТЕГОРІЙ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИСТОСУВАННЯ) ВІД ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОБМЕЖЕНЬ (ПРИРОДО-ЛАНДШАФТНИХ УМОВ І ЛОКАЛІЗАЦІЇ В СИСТЕМІ ПОСЕЛЕНЬ)

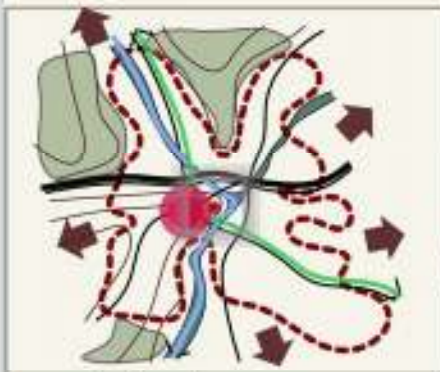
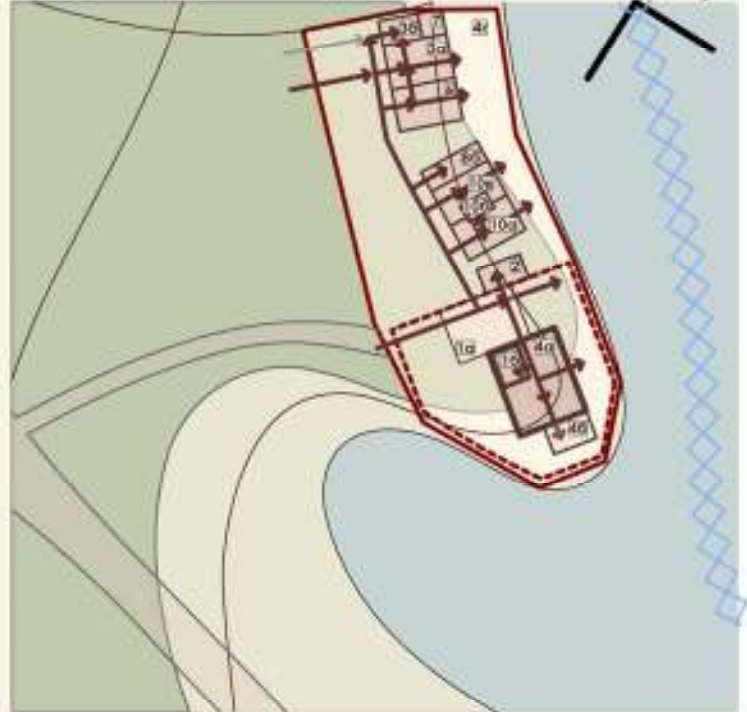

категорія функціонального спрямування замкового комплексу:
СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧНИЙ

модель формування функціонально-планувальної структури замкового комплексу:

"ВІДКРИТА ЛІНІЙНА"

локалізація замкового комплексу відносно структури поселення:
ЗА МЕЖАМИ

категорія функціонального спрямування замкового комплексу:
ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНИЙ

модель формування функціонально-планувальної структури замкового комплексу:

"ЗАКРИТИЙ КОМПАКТНИЙ"

локалізація замкового комплексу відносно структури поселення:
У ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЧАСТИНІ

Рис. 4.66

ПРИРОДО-ЛАНДШАФТНІ Й АНТРОПОГЕННІ ОБМЕЖЕННЯ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ ЗАМКОВИХ КОМПЛЕКСІВ ПРИ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНІЙ РЕОРГАНІЗАЦІЇ (продовження)

УЗАГАЛЬНЕНІ СХЕМИ ЗАЛЕЖНОСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ЗАМКОВИХ КОМПЛЕКСІВ ВІД ЛОКАЛІЗАЦІЇ В ПРИРОДО-ЛАНДШАФТНИХ УМОВАХ

